КОНФЕРЕНЦИЯ ЗА ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ КЪМ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
– ЧЕРНА ГОРА –

Брюксел, 6 ноември 2026 г.
(OR. en)

AD 88/26

LIMITE

CONF-ME 39

PUBLIC

ДОКУМЕНТ ПО ПРИСЪЕДИНЯВАНЕТО

Относно:	ОБЩА ПОЗИЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ – Глава 12 „Безопасност на храните, ветеринарна и фитосанитарна политика“

ОБЩА ПОЗИЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Глава 12 „Безопасност на храните, ветеринарна и фитосанитарна политика“

Настоящата позиция на Европейския съюз се базира на неговата основна позиция за Конференцията за присъединяване с Черна гора (AD 23/12 CONF-ME 2) и се подчинява на залегналите в нея принципи за водене на преговорите, а именно:

– становище, изразено от една от страните по определена преговорна глава, по никакъв начин не предопределя позицията, която може да бъде заета по други глави;

– споразуменията, дори и частични, постигнати в хода на преговорите по глави, които подлежат на разглеждане в последователен ред, не могат да се считат за окончателни преди постигането на цялостно споразумение;

– както и на изискванията, изложени в точки 24, 28, 41 и 44 от преговорната рамка.

ЕС подчертава, че Черна гора трябва да продължи процеса за постигане на съответствие с достиженията на правото на ЕС (като отбелязва, че допълнителни елементи от тези достижения могат да влязат в сила преди присъединяването или че съответното законодателство на ЕС може да бъде актуализирано), да осигури ефективното им въвеждане и прилагане, и да разработи още преди присъединяването политики и инструменти, възможно най-близки до тези на ЕС.

ЕС отбелязва, че в своята преговорна позиция AD 4/16 REV1CONF-ME 3 и AD 59/26 CONF-ME 23 Черна гора приема достиженията на правото на ЕС по глава 12, които са в сила към 30 юни 2026 г., и декларира, че ще бъде готова да ги прилага към датата на присъединяването си към Европейския съюз, като се изключат областите, за които е поискала преходни периоди.

PUBLIC

- Да бъде освободена до 31 август 2030 г. от прилагането на разпоредбите относно структурните изисквания към определени обекти в секторите на месото, млякото, рибата и яйцата, установени в регламенти (ЕО) № 852/2004 и № 853/2004.

- Да бъде освободена до 31 декември 2030 г. от прилагането на разпоредбите за събирането и преработката на сурово мляко, неотговарящо напълно на изискванията, определени в Регламент (ЕО) № 853/2004.

Като цялостен отговор на исканията на Черна гора ЕС припомня основната си преговорна позиция, че преходните мерки имат характер на изключение, ограничени са по време и обхват и се придружават от план с точно определени етапи за прилагане на достиженията на правото на ЕС. Те не трябва да включват изменения на правилата или политиките на ЕС, да нарушават тяхното правилно функциониране или да водят до значително нарушаване на конкуренцията.

След внимателно преразглеждане и отчитайки залегналите в регулаторната и процедурната рамка мерки, необходими за последователното прилагане и изпълнение на изискванията на ЕС за безопасност на храните в Черна гора, ЕС преценява исканията на Черна гора като приемливи, стига да бъдат спазени предписаните по-долу условия и процес на проследяване.

ЕС счита още, че Актът за присъединяване следва да предвижда необходимото правно основание за приемането на преходни мерки, когато такива са необходими, за да се улесни преходът от съществуващия в Черна гора режим към режима, произтичащ от прилагането на ветеринарните и фитосанитарните правила и правилата за безопасност на храните на Съюза. Тези мерки трябва да бъдат приети от Комисията съгласно съответната процедура, определена в приложимото законодателство. Следва да е възможно такива мерки да се приемат в продължение на три години от датата на присъединяване и прилагането им да се ограничава до този период.

Обща безопасност на храните

ЕС приветства приемането през април 2026 г. на нов Закон за безопасност на храните. ЕС взема под внимание, че с това законодателство Черна гора постига още по-тясно съответствие с Регламент (ЕО) № 178/2002, като е определила принципите и изискванията, обхващащи всички етапи на производството и разпространението на храни и фуражи, проследимостта на тези храни и фуражи и задълженията и отговорностите на стопанските субекти в хранителната и фуражната промишленост. ЕС изтъква, че Черна гора трябва да продължи да постига съответствие с вторичното законодателство на ЕС в тази област и да го прилага.

По отношение на **официалния контрол** ЕС приветства приемането през май 2026 г. на Закона за служебния контрол, с който се постига съответствие с Регламент (ЕС) 2017/625 относно официалния контрол и се подготвя привеждането на законодателството в съответствие с правилата на ЕС за вноса. ЕС взема под внимание намеренията на Черна гора да постигне пълно съответствие в тази област до последното тримесечие на 2027 г. Той взема под внимание и напредъка на Черна гора по отношение на създаването и развитието на съответния административен капацитет и инфраструктура за официален контрол от страна на компетентните органи в съответствие с достиженията на правото на ЕС. Това включва тяхното финансиране – по цялата верига за безопасност на храните и при влизане от други държави, за да се гарантира прилагането на законодателството за храните и фуражите, правилата относно здравето на животните и хуманното отношение към тях, здравето на растенията и продуктите за растителна защита. ЕС приканва Черна гора да предоставя редовно актуална информация по този въпрос до присъединяването, включително относно напредъка по отношение на стандартизацията на процедурите за официален контрол, по-специално укрепването на административния капацитет, инспекционните служби, лабораторната подкрепа и граничния контрол.

PUBLIC

ЕС взема под внимание решението на Черна гора да изгради и обнови шест гранични контролни пункта: летище Голубовци, Божай, пристанище Бар, Кула, Добраково и Илино Бърдо, което е планирано с Пътната карта за изграждане и обновяване на гранични контролни пунктове. ЕС настойчиво приканва Черна гора да завърши изграждането, модернизирането и оборудването на своите шест гранични контролни пункта на входните точки, така че те да функционират пълноценно към момента на присъединяването, и да предоставя редовно актуална информация за напредъка, докато граничните контролни пунктове започнат да функционират, включително планове за действие при извънредни ситуации в случай на забавяне. По-специално ЕС ще следи напредъка на Черна гора в изграждането и оборудването на граничния контролен пункт за живи животни, където трябва да се извършват проверки за хуманно отношение към животните. ЕС взема под внимание плановете за действие при извънредни ситуации, представени през юни 2026 г. в рамките на актуализацията на гореспоменатата пътна карта, които са насочени към справянето с евентуални забавяния при доставката на годни за работа гранични контролни пунктове. ЕС подчертава, че към датата на присъединяването граничните контролни пунктове трябва да отговарят напълно на изискванията за входящо преминаване на животни и стоки. ЕС подчертава, че Черна гора редовно предоставя актуална информация за изграждането, оборудването и оперативното състояние на граничните контролни пунктове до пълното привеждане в действие на шестте гранични контролни пункта, включително поне един доклад до юли 2027 г. и един до декември 2027 г. В докладите се оценява оперативното състояние на шестте гранични контролни пункта, включително всички установени забавяния, и се актуализират сценариите за действие при извънредни ситуации, които биха могли да бъдат приложени.

ЕС подчертава, че Черна гора трябва да гарантира използването на всички приложими функции на информационната система TRACES на всички гранични контролни пунктове и от всички инспектори в съответствие с изискванията на ЕС.

PUBLIC

По отношение на **лабораториите** ЕС взема под внимание постигнатия от Черна гора напредък по план-графика за определянето на мрежа от национални референтни лаборатории (НРЛ) за официален контрол за всяка референтна лаборатория на ЕС. ЕС взема под внимание намерението на Черна гора да определи НРЛ до декември 2026 г., а до юни 2027 г. да определи онези НРЛ, чието местонахождение ще бъде в държава – членка на ЕС. ЕС взема под внимание текущите инвестиции на Черна гора в повишаването на лабораторния капацитет чрез модернизиране на оборудването и изготвяне на акредитирани методи за лабораторната си мрежа. ЕС отчита доста подробната информация относно капацитета на лабораториите, план-графика за определянето на НРЛ, съществуващите пропуски и решенията за преодоляване на тези пропуски, предвидени в преработената пътна карта за НРЛ, приключила през юли 2026 г. ЕС отбелязва, че Черна гора ще трябва да продължи с усилията мрежата ѝ от национални референтни лаборатории за всички съответни области на здравето на животните и на растенията и безопасността на фуражите и храните да е в действие към датата на присъединяването. ЕС настойчиво приканва Черна гора да финализира националната референтна фитосанитарна лаборатория. ЕС подчертава също, че е важно да се гарантира навременното акредитиране и ефективното функциониране на националната референтна фитосанитарна лаборатория. ЕС очаква Черна гора да предоставя редовни актуализации до присъединяването, включително поне един доклад за актуализация до края на второто тримесечие на 2027 г. и още един до края на четвъртото тримесечие на 2027 г., по отношение на i) определените НРЛ, ii) действията, посочени в пътната карта, които са изпълнени и предстои да бъдат изпълнени, които имат за цел да отстранят установените пропуски, и iii) изграждането, оборудването и оперативното състояние на националната референтна фитосанитарна лаборатория.

ЕС изтъква, че е крайно необходимо Черна гора да осигури акредитация по ISO/IEC 17025 за всички лаборатории, извършващи официален контрол, като гарантира пълна еквивалентност с изискванията на ЕС, и официално да определи цялата мрежа от официални лаборатории и национални референтни лаборатории, както е предвидено в Регламент (ЕС) 2017/625, с ясни мандати, зададени компетентности и действащи механизми за координация. ЕС очаква Черна гора редовно да предоставя актуална информация по този въпрос.

PUBLIC

ЕС отчита напредъка на Черна гора в ангажирането на техническа помощ и сътрудничеството с държавите – членки на ЕС, за да се гарантира всестранно обхващане на анализите съгласно достиженията на правото на ЕС. ЕС очаква Черна гора да продължи процеса на постигане на съответствие с достиженията на правото на ЕС и ефективното им прилагане в тази област.

ЕС взема под внимание представената от Черна гора информация относно правилата за контрол и конкретните правила за контрол на животински продукти. ЕС подчертава, че е важно Черна гора да укрепи административния си капацитет за извършване на контрол в съответствие с достиженията на правото на ЕС в тази област, тъй като е от решаващо значение системата за контрол да е напълно действаща към датата на присъединяването.

ЕС взема под внимание създаването на рамка за укрепване на административния капацитет и системата за официален контрол и призовава Черна гора да отстрани всички съществуващи все още недостатъци по отношение на хуманното отношение към животните, свързани с ефикасния основан на риска контрол (в стопанствата, при транспортиране и при клане).

По отношение на **институционалната рамка** ЕС оценява положително приемането от Черна гора през декември 2025 г. на Правилника за вътрешната организация и систематизацията на Администрацията по безопасност на храните, ветеринарна медицина и фитосанитарни работи, въз основа на който Черна гора е приела на 23 юли 2026 г. преработения план за действие за укрепване на административния капацитет в тази област. ЕС насърчава Черна гора редовно да отчита изпълнението на плана за действие, предвиждащ назначаването на 147 длъжностни лица до 2030 г., и по-точно 26 през 2026 г., 31 през 2027 г. и по 30 през всяка от следващите три години. ЕС призовава Черна гора да следва стриктно препоръките на Европейската комисия относно правилата за безпристрастност и конфликт на интереси. За да се гарантира спазването на изискванията на ЕС по отношение на тези основни принципи, ЕС очаква органите да засилят съответните гаранции както в публичната администрация, така и в делегираните услуги. ЕС очаква от Черна гора два пъти годишно до края на плана за действие относно административния капацитет да представя доклади за оставащите човешки ресурси, които ще бъдат наети, и за алтернативните сценарии за отстраняване на всички недостатъци.

PUBLIC

Ветеринарна политика

По отношение на здравето на животните ЕС приветства приемането от Черна гора през юни 2026 г. на новия Закон за здравето на животните, постигащ съответствие с Регламент (ЕС) 2016/429 и представляващ правното основание за по-нататъшно съответствие със законодателството на ЕС по тази рамка. ЕС взема под внимание факта, че законът ще влезе в сила през 2027 г., и настойчиво приканва Черна гора да продължи привеждането на законодателството в съответствие и прилагането на съответното законодателство в областта на здравето на животните по тази и други рамки, като осигури пълно съответствие и ефективно прилагане на достиженията на правото на ЕС в тази област към момента на присъединяване.

ЕС настойчиво приканва Черна гора да осигури ефективното прилагане на Делегиран регламент (ЕС) 2020/689 на Комисията за допълнение на Регламент (ЕС) 2016/429 по отношение на правилата за надзор, програмите за ликвидиране и статута „свободен от болест“ за бруцелозата и туберкулозата, който е от основополагащо значение за здравето на животните, за сектора на суровото мляко и за обновяването на съответните обекти, за да отговарят на хигиенните изисквания на ЕС. ЕС очаква Черна гора да представя доклади по изпълнението по този въпрос два пъти годишно до присъединяването. По-специално ЕС очаква Черна гора да предостави ясни и проверими данни, доказващи, че други официални дейности, свързани със здравето на животните, се изпълняват ефективно на практика и са в състояние да гарантират своевременно откриване и ефективни действия при рискове за здравето на животните на цялата територия, включително информация относно компетентните органи, разпределението на отговорностите, процедурите и ресурсите, предвидени за изпълнението на официалните дейности в тази област.

ЕС подчертава, че е важно към момента на присъединяването да е постигнато пълно съответствие и прилагане на достиженията на правото на ЕС в областта на хуманното отношение към животните и прилагането им, включително в самите стопанства, при транспортиране и при умъртвяване. Това е от съществено значение, за да се запази общественото доверие в производството на храни, да се отговори на очакванията на гражданите на ЕС с оглед на високите стандарти за хуманно отношение към животните и да се гарантира лоялна конкуренция за производителите от настоящите държави членки в рамките на вътрешния пазар.

ЕС взема под внимание плана на Черна гора за обучение и изграждане на капацитет за официалния контрол в областта на хуманното отношение към животните за периода 2026 – 2030 г. Освен това ЕС настойчиво приканва Черна гора да напредне с привеждането в съответствие и да започне прилагането на новия регламент относно хуманното отношение към кучетата и котките и тяхната проследимост от 17 юни 2026 г., който ще започне да се прилага от средата на 2028 г.

PUBLIC

ЕС подчертава, че Черна гора все още не е постигнала съответствие с Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/372 относно корабите за превоз на добитък, официалния контрол и изходните точки, както и с Делегиран регламент (ЕС) 2023/842 относно официалния контрол за хуманно отношение към животните на корабите за превоз на добитък и призовава Черна гора да приведе в съответствие законодателството си до четвъртото тримесечие на 2026 г., както е планирано. ЕС отбелязва, че последователното прилагане на стандартите за хуманно отношение към животните при транспортиране, в стопанствата и при клане е област, която се нуждае от подобрение. Необходими са усилия в правоприлагането и за ефикасен основан на риска официален контрол във връзка с хуманното отношение към животните в тази област, включително осигуряване на достатъчно обучен персонал, който да следи за такова хуманно отношение. Във връзка с това ЕС настойчиво приканва Черна гора надлежно да изпълни своя План за обучение и изграждане на капацитет за официалния контрол в областта на хуманното отношение към животните за периода 2026 – 2030 г., за да постигне достатъчна степен на изпълнение до датата на присъединяването. ЕС приканва Черна гора да представя доклади за ефективното изпълнение по този въпрос два пъти годишно до присъединяването.

ЕС взема под внимание представената от Черна гора информация и напредъка при регистрацията на съответните обекти и идентификацията и регистрацията на животните. ЕС призовава Черна гора спешно да отстрани всички непреодолени недостатъци при регистрацията на животновъдните обекти, одобряването на определени такива обекти и идентификацията и регистрацията на животните, което е необходимо за контрола на всички равнища, включително за управлението на болестите. ЕС подчертава, че е важно към момента на присъединяването да е постигнато пълно съответствие с достиженията на правото на ЕС в тази област.

ЕС взема под внимание представената от Черна гора информация относно зоотехническото законодателство и подчертава, че е важно при присъединяването на Черна гора към ЕС да е постигнато пълно съответствие с достиженията на правото на ЕС в тази област, например Регламент (ЕС) 2016/1012.

ЕС отбелязва, че с горните мерки **се изпълнява изискването по втория и третия критерий за затваряне на преговорната глава**, посочени в общата позиция на ЕС (AD 17/16 CONF-ME8/**16**), с което от Черна гора се изисква да докаже капацитет и способност да прилага изцяло достиженията на правото на ЕС по тази глава при присъединяването си към ЕС. ЕС настойчиво приканва Черна гора редовно да докладва за развитието и стъпките, предприети по отношение на изпълнението на официалния контрол, и подчертава, че от Черна гора се очаква да продължи да гарантира прилагането в тази област при присъединяването си към ЕС.

Пускане на пазара на храни, фуражи и странични животински продукти

По отношение на **биологичната безопасност** ЕС приветства приемането от Черна гора през февруари 2026 г. на Закона за управлението и обработването на странични продукти от животински произход. ЕС приветства и приемането от Черна гора през май 2026 г. на Наредбата за хигиената на храните и планираното приемане през последното тримесечие на 2026 г. на Наредбата за специалните хигиенни изисквания за храните от животински произход. ЕС взема под внимание представената от Черна гора информация относно правилата за хигиената на храните и напредъка по отношение на оценката на обектите, произвеждащи храни и фуражи от неживотински и животински произход. ЕС взема под внимание представената от Черна гора информация относно специфичните правила за продуктите от животински произход и напредъка в постигането на по-голямо съответствие с достиженията на правото на ЕС в тази област.

ЕС взема под внимание Плана за управление на страничните продукти от животински произход, които не са предназначени за консумация от човека, последно актуализиран през април 2026 г. Съгласно този план Черна гора се ангажира да създаде до датата на присъединяването система за безопасно събиране и унищожаване на странични продукти от животински произход в съответствие с правилата на ЕС, включително изграждането на погребални обекти, центрове за събиране и транспортирането на съответните странични продукти от животински произход до съседни държави. Освен това Черна гора се ангажира да изгради до 1 януари 2031 г. преработвателно предприятие за някои странични продукти от животински произход. ЕС изтъква, че Черна гора трябва да продължи усилията си за изпълнение на Плана за страничните продукти от животински произход, като обърне специално внимание на нерешените въпроси по изпълнението, свързани със сътрудничеството с други държави в региона във връзка с евентуалния износ на някои странични продукти от животински произход от Черна гора. ЕС очаква Черна гора да представи доклади за изпълнението на Плана за управление на страничните продукти от животински произход преди присъединяването, а след това – доклади за изграждането на преработвателно предприятие поне два пъти годишно до февруари 2031 г. ЕС ще следи отблизо напредъка по създаването на система за безопасно събиране и унищожаване на странични продукти от животински произход, включително категоризиране и мониторинг на всички обекти за храни и странични продукти. ЕС взема под внимание и действията, предприети от Черна гора за обновяване на своите обекти за продукти от животински произход. ЕС взема под внимание представената от Черна гора информация и постигнатия напредък и ще продължи да проследява напредъка по постигането на съответствие в областта на страничните продукти от животински произход.

PUBLIC

С представените от Черна гора мерки **се изпълнява изискването по първия критерий за затваряне на преговорната глава**, посочено в общата позиция на ЕС (AD 17/16 CONF-ME 8), с което от Черна гора се изисква да докаже капацитет и способност да прилага изцяло достиженията на правото на ЕС по тази глава при присъединяването си към ЕС. Същевременно ЕС подчертава, че е важно установените недостатъци да бъдат отстранени до присъединяването, и призовава Черна гора да ускори процеса на обновяване на своите обекти.

ЕС подчертава, че прилагането на мерки за гъвкавост съгласно Регламент (ЕО) № 852/2004 и Регламент (ЕО) № 853/2004 не следва да води до неравностойни условия на конкуренция, тъй като това би могло да окаже непряко въздействие върху правилното функциониране на вътрешния пазар. Тези мерки следва да останат пропорционални и надлежно обосновани и не следва да се използват за преодоляване на структурни недостатъци, забавяне на необходими инвестиции или разрешаване на обекти, неотговарящи на основни хигиенни изисквания.

Освен това на Черна гора се напомня, че при присъединяването всички национални технически правила, приети в тази област, ще подлежат на процедурата за нотификация съгласно Директива (ЕС) 2015/1535 (ТРИО). Тази процедура гарантира прозрачност и позволява на ЕС и на държавите членки да преценяват дали проекти за национални мерки биха могли да създадат необосновани пречки пред вътрешния пазар.

Що се отнася до **правилата за безопасност на храните** и специалните правила, ЕС приветства приемането от Черна гора през април 2026 г. на Наредбата за материалите и предметите, влизащи в контакт с храни, и взема под внимание плана на Черна гора да измени до последното тримесечие на 2026 г. законодателството си относно добавките в храните, ензимите, хранителните добавки, новите храни и ароматизантите. По отношение на замърсителите ЕС приветства приемането през май 2026 г. от Черна гора на Наредбата относно максимално допустимите количества за замърсителите. ЕС насърчава Черна гора да продължи процеса на постигане на съответствие с достиженията на правото на ЕС и тяхното ефективно прилагане и да осигури необходимия административен и контролен капацитет.

PUBLIC

ЕС взема под внимание представената от Черна гора информация относно правилата за безопасност на храните, обхващащи бързо замразените хранителни продукти и йонизиращото лъчение. ЕС насърчава Черна гора да продължи процеса на постигане на съответствие с достиженията на правото на ЕС и тяхното ефективно прилагане и да осигури необходимия административен и контролен капацитет.

ЕС взема под внимание представената от Черна гора информация относно специфичните правила за фуражите, обхващащи фуражните добавки, комбинираните фуражи, фуражните суровини, нежелателните вещества, фуражите, предназначени за специфични хранителни цели, някои продукти, използвани при храненето на животни, и медикаментозните фуражи. ЕС насърчава Черна гора да продължи процеса на постигане на съответствие с достиженията на правото на ЕС и тяхното ефективно прилагане, за да се осигури необходимият административен и контролен капацитет.

Фитосанитарна политика

По отношение на здравето на растенията и растителния репродуктивен материал ЕС приветства приемането от Черна гора през март 2026 г. на Закона за здравната защита на растенията, с който страната постига съответствие с Регламент (ЕС) 2016/2031 – правната рамка за създаването на фитосанитарна система. ЕС насърчава Черна гора да представя редовно информация за законодателните промени и настойчиво я приканва да продължи да прилага вторичното и третичното законодателство, по-специално във връзка със списъка на карантинните вредители и с изискванията за внос, многогодишните програми за наблюдение и годишните доклади за наблюдение, за да се гарантира ранното откриване и ликвидиране на карантинните вредители от значение за ЕС, както и една функционираща система за растителни паспорти, за да се осигури пренасянето на растенията в съответствие с приложимите изисквания в Черна гора.

ЕС очаква до последното тримесечие на 2026 г. Черна гора да завърши разработването на новата фитосанитарна информационна система за регистриране, анализ и обмен на данните, събирани при официален контрол и надзор. ЕС подчертава, че фитосанитарната информационна система следва да функционира напълно и да се използва ефективно в подкрепа на официалния контрол и надзор.

Във връзка с това ЕС отбелязва намерението на Черна гора да представи до 31 октомври 2026 г. многогодишната програма за наблюдение за периода 2027 – 2037 г. и да преразгледа съответните правилници, за да се отстрани всяко съществуващо дублиране със Закона за здравната защита на растенията във връзка с плановете за действие при извънредни ситуации с конкретни вредители и растителните паспорти. Освен това ЕС изтъква значението на своевременното представяне, приемане и ефективно изпълнение на многогодишната програма за наблюдение за периода 2027 – 2037 г.

По отношение на качеството на семената и друг растителен репродуктивен материал, включително горски репродуктивен материал, ЕС отбелязва напредъка на Черна гора и мерките за привеждане в съответствие и прилагане на вторичното и третичното законодателство в тази област. От особена важност е, че Черна гора разполага с функционираща система за сертифициране и контрол на семената и друг растителен репродуктивен материал. ЕС подчертава, че Черна гора трябва също така да има готовност да прилага съответните протоколи за изпитване на нови сортове, да постигне съответствие с правилата на ЕС за процедурите за регистрация на сортове и да разполага с центрове за изпитване, упълномощени от CPVO (Службата на Общността за сортовете растения), или с достъп до центрове за изпитване в други държави членки, за да провежда изпитвания на сортове.

Освен това в сектора на горския репродуктивен материал ЕС очаква Черна гора да разполага с функционираща система за одобряване на базови източници и за сертифициране на производен горски репродуктивен материал, който ще се предлага на пазара съгласно съответните правила на ЕС. Във всички тези сектори Черна гора трябва да осигури ефективна система за официален надзор на професионалните оператори. ЕС взема под внимание представената от Черна гора информация относно членството ѝ в Международния съюз за закрила на новите сортове растения (UPOV).

По отношение на пестицидите ЕС приветства приемането през април 2026 г. на новия Закон за средствата за защита на растенията в съответствие с Регламент (ЕО) № 396/2005 и отбелязва, че в Черна гора продукти за растителна защита не се произвеждат. ЕС настойчиво приканва Черна гора да подобри системата си за издаване на разрешения за продукти за растителна защита и/или за взаимно признаване на такива разрешения, издадени от други държави – членки на ЕС, в съответствие с Регламент (ЕО) № 1107/2009, както и за проследяване на остатъчни вещества от пестициди в храните и фуражите. ЕС също така настойчиво приканва Черна гора да изгради институционален капацитет за прилагането на тези системи на ЕС под формата на най-подходящата за Черна гора структура към датата на присъединяването.

PUBLIC

По отношение на лабораториите ЕС взема под внимание намерението на Черна гора да определи до декември 2026 г. НРЛ за тези от тях, които се намират на територията на Черна гора, и до юни 2027 г. за намиращите се в държава – членка на ЕС. ЕС настойчиво приканва Черна гора да работи с акредитирани лаборатории за оценка на формулировките на продуктите за растителна защита и да изпълни препоръките от анализа на пропуските на капацитета на лабораторията ЦЕТИ във връзка с пестицидните остатъци и формулировките на продуктите за растителна защита в Черна гора в съответствие с Регламент (ЕС) 2017/625.

ЕС насърчава Черна гора да осигури непрекъснатост и по-нататъшно развитие на политическата си рамка относно устойчивата употреба на продуктите за растителна защита и след текущия национален план за действие, обхващащ периода 2021 – 2026 г., в съответствие с Директива 2009/128/ЕО.

По отношение на генетично модифицираните организми ЕС отбелязва усилията на Черна гора и настойчиво приканва страната да гарантира, че административните ѝ структури позволяват ефективното въвеждане на системата в практиката. ЕС подчертава необходимостта Черна гора да осигури до датата на присъединяването пълно съответствие с достиженията на правото на ЕС относно генетично модифицираните организми, включително въвеждането и прилагането, по-специално административен, институционален, технически и лабораторен капацитет за гарантиране на ефективното им прилагане. ЕС отбелязва намерението на Черна гора да сключи с национални лаборатории на държави – членки на ЕС, споразумения за изпитване на ГМО.

Що се отнася до международните фитосанитарни споразумения в областите, попадащи в изключителната компетентност на Съюза, Черна гора трябва да предприеме необходимите стъпки, за да осигури преди присъединяването съответствие с позицията на Съюза.

PUBLIC

ЕС взема под внимание искането на Черна гора за преходен период до 31 август 2030 г. за обектите в секторите на месото, млякото, яйцата и рибата, които към деня на присъединяването на страната към ЕС няма да изпълняват структурните изисквания съгласно регламенти (ЕО) № 852/2004 и № 853/2004. ЕС счита искания преходен период за приемлив, но подчертава, че за неговото времетраене продуктите, произведени от такива обекти, няма да бъдат пускани на пазара на други държави членки и ще се предлагат единствено на черногорския пазар и на пазарите на трети държави в съответствие с член 12 от Регламент (ЕО) № 178/2002. ЕС подчертава още, че подобна мярка може да се прилага единствено по отношение на структурните изисквания и обхванатите от член 12 обекти и на тези обекти няма да се позволява да търгуват продуктите си в други държави – членки на ЕС. Преходният период трябва да бъде със срок най-късно до 31 август 2030 г. и да се прилага само за ясно определен ограничен брой обекти, нуждаещи се от допълнително време, за да завършат процеса си на обновяване. В края на този период неотговарящите на изискванията обекти трябва да прекратят дейността си. За да се гарантира ефективно разделяне и проследимост, продуктите от тези обекти трябва да бъдат обозначавани със специална идентификационна маркировка, чието определяне и въвеждане трябва да започне достатъчно време преди присъединяването.

PUBLIC

ЕС взема под внимание искането на Черна гора за преходен период до 31 декември 2030 г. за доставките на сурово мляко, което не съответства на хигиенните изисквания, определени в Регламент (ЕО) № 853/2004. ЕС счита искания преходен период за приемлив, но подчертава, че за неговото времетраене продуктите от такова сурово мляко, няма да бъдат пускани на пазара на други държави членки и ще се предлагат единствено на черногорския пазар и на пазарите на трети държави в съответствие с член 12 от Регламент (ЕО) № 178/2002. ЕС подчертава, че съответствието на обектите с достиженията на правото на ЕС е от основно значение, за да се осигури функционирането на вътрешния пазар и да се гарантира висока степен на защита. През този период млякото с произход от такива неотговарящи на изискванията стопанства трябва да се събира отделно и да се използва изключително за производството на млечни продукти, чието предлагане се ограничава до пазарите на територията на Черна гора или на трети страни в съответствие с член 12 от Регламент (ЕО) № 178/2002. За да се гарантира ефективно разделяне и проследимост, тези продукти трябва да бъдат обозначавани със специална идентификационна маркировка, чието определяне и прилагане трябва да започне достатъчно време преди присъединяването. ЕС припомня, че Черна гора трябва да съобщи своевременно преди присъединяването броя на обектите, за които се отнасят двата преходни периода. Освен това ЕС подчертава, че Черна гора трябва да съобщи не по-късно от една година преди присъединяването мерките за проследимост и идентификационните маркировки за съответните продукти.

PUBLIC

ЕС приканва Черна гора да продължи да демонстрира напредък в постигането на съответствие с приложимите достижения на правото на ЕС и тяхното прилагане. По-специално тази цел може да бъде осъществена едва след като стадата или стопанствата получат официално статут на свободни от туберкулоза и бруцелоза по говедата. Следователно постигането на такъв статут е съществена и изключително важна предпоставка за предлагането на сурово мляко на пазара, включително в случаите, когато неотговарящи на изискванията продукти са ограничени до вътрешния пазар. Дерогациите, традиционните практики, режимите на изпитване или преходните разпоредби не могат да заменят това изискване. В този контекст ефективното прилагане на Делегиран регламент (ЕС) 2020/689 на Комисията за допълване на Регламент (ЕС) 2016/429 по отношение на правилата за надзор, програмите за ликвидиране и статута „свободен от болест“ с оглед на бруцелозата и туберкулозата ще бъде от съществено значение, за да се гарантира напредък по спазването на достиженията на правото на ЕС.

* * *

Въз основа на изложените по-горе съображения ЕС отбелязва, че на този етап **не са необходими по-нататъшни преговори по тази глава**.

Проследяването на напредъка в постигането на съответствие с достиженията на правото на ЕС и тяхното прилагане ще продължи в хода на преговорите. ЕС подчертава, че ще отделя особено внимание на наблюдението на всички конкретни въпроси, посочени по-горе, с оглед да се гарантират административният капацитет на Черна гора, нейната способност да въвежда и прилага достиженията на правото на ЕС по настоящата глава, както и приключването на привеждането в съответствие на законодателството. Необходимо е да се обърне особено внимание на връзките между настоящата глава и други преговорни глави. Окончателна оценка на съответствието на законодателството на Черна гора с достиженията на правото на ЕС и на способността на страната за тяхното прилагане може да бъде направена едва на по-късен етап от преговорите. Освен цялата информация, която ЕС може да изиска с оглед на преговорите по тази глава и която трябва да бъде предоставена на Конференцията, ЕС приканва Черна гора редовно да представя на Съвета за стабилизиране и асоцииране подробна писмена информация за напредъка в прилагането на достиженията на правото на ЕС и за укрепването на административния си капацитет.

Като се имат предвид всички посочени по-горе съображения, ако е необходимо ЕС ще разгледа отново настоящата глава в подходящ момент.

ЕС отбелязва, че в своята преговорна позиция AD 4/16 REV1CONF-ME 3 и AD 59/26 CONF-ME 23 Черна гора приема достиженията на правото на ЕС по глава 12, които са в сила към 30 юни 2026 г., и декларира, че ще бъде готова да ги прилага към датата на присъединяването си към Европейския съюз, като се изключат областите, за които е поискала преходни периоди.

Освен това ЕС припомня, че е възможно между 30 юни 2026 г. и датата на присъединяването към достиженията на правото на ЕС да се добавят нови елементи.

PUBLIC

ПРИЛОЖЕНИЕ II

към преработения проект за обща позиция по глава 12

„Безопасност на храните, ветеринарна и фитосанитарна политика“

Правно приложение

Акт относно условията за присъединяване на Република Черна гора и промените в Договора за Европейския съюз, Договора за функционирането на Европейския съюз и Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия

ЧАСТ [XXX]

ВРЕМЕННИ РАЗПОРЕДБИ

ДЯЛ [XX] – ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Член [XX]

Ако, за да се улесни преходът от съществуващия в Черна гора режим към такъв, който произтича от прилагането на ветеринарните, фитосанитарните и гарантиращите безопасността на храните правила на Съюза, са необходими преходни мерки, те се приемат от Комисията съгласно съответните процедури, определени в приложимото законодателство. Тези мерки се приемат в рамките на период от три години от датата на присъединяване и тяхното прилагане се ограничава до този период.

PUBLIC

ПРИЛОЖЕНИЕ [XX]

Списък по член [XX] от Акта за присъединяване: преходни мерки

[X]. БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ, ВЕТЕРИНАРНА И ФИТОСАНИТАРНА ПОЛИТИКА

I. ОБЕКТИ (МЕСО, МЛЯКО, РИБА И ЯЙЦА)

32004 R 0852: Регламент (ЕО) № 852/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно хигиената на храните (ОВ L 139, 30.4.2004 г., стр. 1).

32004 R 0853: Регламент (ЕО) № 853/2004 на Европейския Парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно определяне на специфични хигиенни правила за храните от животински произход (ОВ L 139, 30.4.2004 г., стр. 55).

1. До 31 август 2030 г., при условията, определени в точки 3 – 6, структурните изисквания, посочени по-долу, не се прилагат за обектите, изброени в съответствие с точка 2, в секторите на месото, млякото, рибата и яйцата в Черна гора:

   а) Регламент (ЕО) № 852/2004 на Европейския парламент и на Съвета:

   – приложение II, глава II;

   б) Регламент (ЕО) № 853/2004 на Европейския парламент и на Съвета:

   – приложение III, раздел I, глави II и III,

   – приложение III, раздел II, глави II и III,

PUBLIC

– приложение III, раздел V, глава I,

– приложение III, раздел VIII, глава III,

– приложение III, раздел IX, глави I и II,

– приложение III, раздел X, глави I и II.

2. На достатъчно ранен етап преди присъединяването Комисията съставя списъка на посочените в точка 1 обекти. Този списък се огласява и трябва да включва наименованието и адреса на всеки обект.

3. Продуктите, произведени от тези обекти, се предлагат само на националния пазар на Черна гора или на пазарите на трети страни съгласно съответното законодателство на Съюза или се използват за последваща преработка в обекти в Черна гора, също обхванати от точка 1, независимо от датата на пускане на пазара.

4. Продуктите от тези обекти се обозначават с различна здравна или идентификационна маркировка от предвидената в член 5 от Регламент (ЕО) № 853/2004. Не по-късно от една година преди датата на присъединяване на Комисията се предоставя ясно описание на различната здравна или идентификационна маркировка.

5. Компетентните органи на Черна гора гарантират, че здравните или идентификационните маркировки, посочени в параграф 4, се използват изключително за продуктите, за които са предназначени, и имат защита срещу употреба с цел измама или неразрешено ползване.

6. Точки 3 и 4 се прилагат също и за всички продукти с произход от интегрирани обекти в сектора на месото, млякото, рибата или яйцата, когато част от обекта попада под условията на точка 1.

PUBLIC

7. Черна гора непрекъснато следи за изпълнението на националната програма за обновяване на обектите и представя на Комисията двугодишен план на напредъка в това отношение. Черна гора осигурява изготвянето на индивидуален план за обновяване на всеки от тези обекти, съдържащ срокове за коригиране съобразно структурните изисквания, като този план се представя на Комисията при поискване.

8. Черна гора гарантира, че обектите, които към датата на присъединяване не са постигнали пълно съответствие с достиженията на правото на Съюза в областта на безопасността на храните, прекратяват дейността си, освен ако не са обхванати от разпоредбите на настоящата преходна мярка.

9. Комисията може да приеме подробни правила за прилагане, за да се гарантира гладкото функциониране на горния преходен режим в съответствие с процедурата, посочена съответно в член 14, параграф 2, от Регламент (ЕО) № 852/2004 и в член 12, параграф 2, от Регламент (ЕО) № 853/2004.

II. ПРЕРАБОТКА НА МЛЯКО, НЕОТГОВАРЯЩО НА ИЗИСКВАНИЯТА

32004 R 0853: Регламент (ЕО) № 853/2004 на Европейския Парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно определяне на специфични хигиенни правила за храните от животински произход (ОВ L 139, 30.4.2004 г., стр. 55).

1. Млекопреработвателните обекти в Черна гора могат да получават до 31 декември 2030 г. доставки на сурово мляко, неотговарящо на изискванията на приложение III, раздел IX, глава I, част III, точка 3, буква а), от Регламент (ЕО) № 853/2004.

2. До 31 декември 2030 г. млекопреработвателните обекти в Черна гора могат да продължат да преработват мляко, било то отговарящо или неотговарящо на изискванията, на една и съща производствена линия, при условие двата вида мляко да се съхраняват разделени – от събирателния пункт до етапа на крайния продукт, включително в стопанството, при транспортирането, приемането, съхранението и преработката, и тази преработка да се извършва в рамките на отделни производствени цикли след преработката на отговарящото на изискванията мляко, да е разделена и да подлежи на процедури, гарантиращи предотвратяване на кръстосано замърсяване.

PUBLIC

3. Без да се засяга точка 1, млекопреработвателните обекти спазват изискванията на Съюза, приложими за обектите, включително прилагането на принципите на анализа на опасностите и контрола в критични точки (HACCP), посочени в член 5 от Регламент (ЕО) № 852/2004, и доказват способността си да изпълняват следните условия, включително като определят производствената линия и разделените производствени цикли за преработването на неотговарящо на изискванията мляко.

Операторите на тези животновъдни обекти са длъжни:

а) да осигурят ефективното разделяне на отговарящото и неотговарящото на изискванията мляко от събирането до етапа на крайния продукт, включително в стопанството, при транспортирането, приемането, съхранението, преработката и разпространението на крайните продукти, включително отделни линии за събиране на млякото, разделно съхранение и обработка на отговарящото и неотговарящото на изискванията мляко, специфично опаковане и етикетиране на продуктите, получени от неотговарящо на изискванията мляко, и отделно съхранение на тези продукти;

б) да установят процедури за гарантиране на проследимостта на суровините и продуктите, включително документално регистриране на движението на продуктите и отчитане и съгласуване на отговарящото и неотговарящото на изискванията сурово мляко с категориите и количествата произведени продукти;

в) да гарантират, че цялото количество неотговарящо на изискванията сурово мляко се подлага на топлинна обработка при температура минимум 71,7°C в продължение на 15 секунди или на друга обработка, с която се постига равностойно ниво на безопасност;

г) да гарантират, че здравните или идентификационните маркировки, посочени в точка 6, се ползват изключително за продуктите, за които са предназначени, и имат защита срещу употреба с цел измама или неразрешено ползване.

PUBLIC

4. Компетентните органи на Черна гора са длъжни:

   а) да гарантират, че операторът или управителят на всеки от засегнатите обекти взема всички необходими мерки, които позволяват подходящото съблюдаване на вътрешнопроизводствените процедури за разделянето на млякото;

   б) да провеждат изпитвания и внезапни проверки дали се спазва разделянето на млякото; и

   в) да провеждат изпитвания в одобрени лаборатории на всички сурови и крайни продукти, за да проверят дали отговарят на изискванията по приложение III, раздел IX, глава II, към Регламент (ЕО) № 853/2004, включително на микробиологичните критерии за млечните продукти.

5. Млечните продукти, получени от неотговарящо на изискванията мляко:

   а) се предлагат единствено на националния пазар в Черна гора независимо от датата на пускане на пазара; или

   б) се предлагат единствено на пазарите на трети страни съгласно съответното законодателство на Съюза.

6. Млечните продукти, получени от неотговарящо на изискванията мляко, се обозначават с идентификационна маркировка, различна от предвидената в член 5 от Регламент (ЕО) № 853/2004. Не по-късно от една година преди датата на присъединяване на Комисията се предоставя ясно описание на тази маркировка.

7. Продуктите на основата на отговарящо на изискванията сурово мляко, преработвано на отделна производствена линия, могат да бъдат предлагани на пазара като отговарящи на изискванията продукти, стига да са спазени всички условия по отношение на разделянето на производствените линии.

PUBLIC

8. Черна гора гарантира постепенното изпълняване на приложимите изисквания на ЕС за суровото мляко и непрекъснато проследява изпълнението на националната програма за подобряване на качеството на суровото мляко, и представя на Комисията годишен доклад за напредъка, постигнат в привеждането на млекодобивните стопанства в съответствие с Регламент (ЕО) № 853/2004.

Първият годишен доклад се представя на Комисията не по-късно от 31 декември 2028 г., а вторият не по-късно от 31 декември 2029 г. За тези доклади се ползва следният образец.

Регион	Общ брой млекодобивни стопанства 31.12.2028 г.	Брой млекодобивни стопанства с неотговарящо на изискванията* мляко 31.12.2028 г.	% неотговарящи на изискванията* стопанства от общия брой 31.12.2028 г.	Общ обем на неотговарящото на изискванията мляко 31.12.2028 г.	% от общия обем неотговарящото на изискванията мляко 31.12.2028 г.	Общ брой млекодобивни стопанства 31.12.2029 г.	Брой млекодобивни стопанства с неотговарящо на изискванията* мляко 31.12.2029 г.	% неотговарящи на изискванията* стопанства от общия брой 31.12.2029 г.	Общ обем на неотговарящото на изискванията мляко 31.12.2029 г.	% от общия обем неотговарящото на изискванията мляко 31.12.2029 г.

* Изпълнението на изискванията се отнася до спазването на приложимите максимално допустими стойности за общия брой микроорганизми и соматични клетки, определени чрез плъзгаща се средна геометрична през съответните периоди на оценка, посочени в приложение III, раздел IX, глава I, част III, точка 3, буква а), подточка i), от Регламент (ЕО) № 853/2004. Съгласно тази разпоредба изпълнението на изискванията за суровото краве мляко се оценява, за общия брой микроорганизми – чрез плъзгаща се средна геометрична за период от два месеца (с най-малко две проби месечно), а за общия брой соматични клетки – чрез плъзгаща се средна геометрична за период от три месеца (с най-малко една проба месечно).

9. Черна гора гарантира, че доставката на несъответстващо на тези изисквания сурово мляко ще приключи най-късно до 31 декември 2030 г.

10. Комисията може да приеме подробни правила за прилагане, целящи гарантиране на гладкото действие на горния преходен режим, в съответствие с процедурата съгласно член 58 от Регламент (ЕО) № 178/2002.

PUBLIC